

Protokoll till Trafikrådets möte 1/2025

Tidpunkt tisdagen den 22.04.2025 kl. 12.00-14.10

Plats Ålands Landskapsregerings möteslokal Rödhamn eller via videolänk.

Närvarande	Infrastrukturminister Camilla Gunell	(Ordförande)
	Roger Husell (Teams) och Leif Eriksson	(Brändö kommun)
	Stefan Laine och Rainer Juslin	(Föglö kommun)
	Satu Numminen (Teams)	(Kumlinge kommun)
	Natalie Björk och Madelene Ahlgren-Fagerström	(Kökar kommun)
	Göran Stenroos	(Sottunga Kommun)
	Mikael Lindholm	(Vårdö kommun)

Övriga: Niclas Karlsson (Teams), kommundirektör Kökar
Marika Blomqvist (Teams), kommundirektör Kumlinge
Erik Brunström (Teams), kommundirektör Vårdö
Egil Mattsson (Teams), kommundirektör Brändö
Ida Mann, byråchef Transportbyrån
Hanna Sommarström, logistiker Transportbyrån (Från 12:39)
Sten Schauman, upphandlare Transportbyrån
Per Ringsby, Axferries (från 12:56)

Ärenden

1. Ordförande Minister Camilla Gunell öppnade mötet och hälsade alla välkomna
2. Föredragningslistan godkändes. Sten Schauman för anteckningar.
3. Byråchef Ida Mann presenterade Status på digitaliseringsarbetet. Feedback från skärgården:
  - om att HWD skärmen i Långnäs inte fungerade i påsk.
  - om uppkopplingen i Åva är dålig
  - om att info om QR koder borde gått ut tidigare. Förklarade att arbetet med saldo- och turistkort prioriterades och blir klart före högsäsong.
4. Byråchef Ida Mann presenterade nuvarande trafikavtal. Feedback från skärgården:

- mera utrymme i turlistan borde finnas. Tidigare start och senare stopp. Förklarades att det kommer med en prislapp.
- kommunerna vill vara med om att bestämma hurdana upphandlingar görs. T.ex start – och stopptider i turlistan.
- frågades varför Skiftet och Gudingen inte såldes nu. Inget entydigt svar fanns.
- trafikgrupperna vill vara med och besluta om detaljer i upphandlingar innan de upphandlas.

5. Turlistor 2025 (informationspunkt)

Byråchef Ida Mann presenterade punkten turlistor 2025.

- turlistorna fastslagna för resten av året med undantag för tvärgående linjen
- tvärgående linjens avtal går ut 30.9.2025 och option på ett år till 30.9.2026 ska avropas eller inte beroende på budgetbeslut
- Doppingens avtal går ut 31.8.2025 och ska upphandlas. Option är redan taget. Förslaget är att Doppingens avgångar ska kombinera med Alfågeln och Ådan och eventuellt pendlartur på morgon och eftermiddag så att antalet avgångar blir 7-8 per dag och att turlistan planeras för 15 minuter i stället för 10. Överfarten tar med ekonomisk hastighet 12-13 min. Detta kan spara årligen upp till 20 000 euro.
- Det är LRs rambudget som sätter gränserna.
- Budgeten 2026-2027 gör att för dessa år blir det förändringar. Diskuteras senare på mötet.
- Föreslås att alla avtal ska gå ut samtidigt.

6. Nytt trafikupplägg 2028 och framåt (diskussionspunkt) Hanna Sommarström för anteckningar från och med denna punkt.

a. Ministern presenterade att vi behöver komma bort från fossilberoende, i dagsläget 6,5 milj. liter årligen. Efter 2030 ej trafik med fossila bränslen? Färjepass under en timme, med undantag för Kökar-Galtby. Föglö och Kumlinge som transitkommun. Investeringar krävs. Hur batterier ska dimensioneras, måste tas reda på. Elpriser även volatila, men lägre än traditionellt bränsle.

b. Nytt trafiksystem:

- Räcker Alfågeln kapacitet till? Svar: Fler turer torde lösa det samt möjligheten till skalbarhet. Det går inte att ha ett överdimensionerat fartyg så alla kan åka samma tid.
- Hur ska Husö-borna ta sig fram? Ej klargjort.
- För Kökar är det viktigt att komma vidare smidigt från Föglö till fasta Åland, det blir olidligt om man missar en tur med skarven och måste vänta. Svar: ska Skarven bli bokningsbar eller regler om förtur införs?

- iv. Åsikt Enklinge drabbas mest. Dubbelt så lång tid att ta sig fram till fasta Åland. Svar: ibland finns det förlorare i ändringar men ändring är nödvändigt.
- v. Åsikt; Norra linjen är delad och det drabbar Brändö på ett negativt sätt. Svar: syftet är att totala restiden inte blir längre, LR kommer göra satsningar i infrastrukturen, vägar, färjfasten m.m. Investeringsplaner prioriteras, på te.x Snäckö.
- vi. Åsikt: Sottunga får en försämring tidsmässigt (tar längre tid att ta sig fram likt som för Enklinge) och ruttmässigt.
- vii. Åsikt: kommer belasta Föglölinjen och vägar på Föglö. Svar: kapacitetsbehov ökar mest på Föglölinjen, varför det är en idé att ha ett reservfartyg i Svinö som kan avhjälpa trafiktoppar.
- viii. Åsikt: det måste finnas en lägsta nivå som är dräglig. En slags grundläggande bastrafik. (att man inte bara trafikerar efter trafiktoppar).
- ix. Åsikt: kortsiktig lösning, Föglölinjen blir för belastad, bygg nästa färja för Föglölinjen om man tänker på längre sikt.
- x. Åsikt: hur resonerar ni med att satsa på Enklinge färjfaste om man inte ska gå dit? Svar: redundans och färjfastet behövs i dagsläget. Enklinge ska fortsättningsvis trafikeras och färjfastet är för dåligt skick, trafikfara.
- xi. Fråga: Varför ska det vara två färjfasten då? Var det alltså redan upphandlat själva entreprenaden och de här planerna kom i efterhand. Svar: finns vissa vinster i att bygga flera entreprenader samtidigt.

7. Presentation Ålands skärgårdsrederi Ab/ Axferries Per Ringsby, VD.

- a. Kortare turer ger lägre driftskostnader och lägre utsläpp. Förlänga färjor skulle ge mer kapacitet, bygga nytt är väldigt kostsamt. Kan man förlänga Vigen? Ingenjörstekniska biten tas ej upp, men fått bekräftat att det är möjligt på de flesta färjor, naturligtvis en kostnad att bygga om färjor.
- b. Hur mycket kan man spara? Alla vill veta, beror på hur man räknar och hur upplägget slutligen ser ut. I dagsläget så många osäkra faktorer så svårt att ge ett belopp. Alltid dyrare drift med brännolja.
- c. Elnätet måste förstärkas. Blir en extra resurs för skärgården med reservenergi. Vem ska äga infrastrukturen och äga den. Dialog förs med Kraftnät Åland. I riket ägs lösningen av entreprenören.

- d. Viktigt att näringslivet får turlistorna i god tid. Ett vacuum ett år kommer leda till effekter i flera år, turismsektorn måste kunna marknadsföra i god tid etc. – de kommer inte kunna lita på att trafiken finns där vid snabba ändringar.
  - e. Snäckö-Långnäs alternativet blir längre och ej ett alternativ som man föredrar.
  - f. Färjorna ska vara hybrider så att de klarar långa turer.
  - g. Kan medlemmarna fungera som förankringsambassadörer? För nytt trafikupplägg, Axferries m.m.? Diskussionen tas hem.
8. Turlistor 2026 – 2027, förankringsprocess (diskussionspunkt)
- a. Dialog önskvärt, möte önskas. Man vill vara med från början och veta förutsättningarna, man vill inte komma med i bilden när det är fastslaget.
  - b. Innan man har möte (kommun/linje?) önskas få info per telefon eller videosamtal så man kan begrunda.
  - c. Då avtal är i kraft konstateras att det är bara bunker och antal turer man kan spara. Svar: på hela året kan det bli stora summor.
  - d. När kan vi föra dialog? Efter 8e maj ska det vara offentligt material. Både före och efter sommar går bra. Åsikt: ju fortare desto bättre! Är oroande med kännedom att ändringar är på gång.
  - e. Åsikt: det går inte att ta sig fram med kollektivtrafik från Seglinge. När det uppstår problem vill kommunen ha snabb respons, pga. det är problem för dem varje dag. Vad var det specifika problemet beträffande kollektivtrafiken?
  - f. Körtiden, hur ska man spara på att öka? Svar: stora besparingar, upp till 23%.
9. Övriga ärenden.
- a. Wifi på färjorna önskas. Har tagits bort. Behövs för tillfälliga besökare.
  - b. Skiftets handikapptolett, finns en tröskel. Toalettstolen är för långt in mot väggen.
  - c. Småbarnsföräldrar behöver skötbord, kan det sättas in på handikapptoletten?
  - d. Brist på eluttag på Vigen i salongen.
  - e. Kan man få en kontaktyta mot Finferries planering av turlistor t.ex. Nagu-Korpo.
  - f. Bussar på riket, kan man få det att kombinera? Ibland måste man vänta 1,5 h.
  - g. Kan man öka turer eller förlänga högsäsong på Föglölinjen?
  - h. Högsäsong, EJ matpaus på Töftö linfärja för man kan komma i kläm och kanske inte ens hinner till Berghamn (Eckerö). Kan man hitta en lösning så någon extra kör? Kan man flytta på lunchen?

- i. Samma för alla gällande högsäsong så alla kombinationer fungerar pga. sommarlov. Enhetligt. Ej enbart på sommaren problem uppstår på Töftöfärjan det kan vara t.ex. stora fordon som tar upp pga. viktbe gränsning.

10. Mötets avslutande samt nästa möte.

- a. 23 september 2025 kl. 12 - 15